

X Krajowe Seminarium Malakologiczne (Obrzycko k. Poznania, 25–28 IV 1994 r.)

Już po raz dziesiąty, a po raz drugi w Obrzycku, zebrali się naukowcy bardzo różnych specjalności (43 osoby), których jednak łączy wspólny obiekt zainteresowań – mięczaki. Tak więc skromne zebrania Sekcji Malakologii Komitetu Badań Czwartorzędu PAN doczekały się swojego jubileuszu.

Seminarium otworzył prof. Stefan W. Alexandrowicz, a następnie prof. Kazimierz Stępczak przekazał uczestnikom pozdrowienia od członków Sekcji, którzy nie mogli wziąć udziału w tegorocznym spotkaniu – inż. Andrzeja Samka oraz prof. Anny Stańczykowskiej-Piotrowskiej. Następnie rozpoczęły się obrady, podczas których wygłoszono łącznie 20 referatów (tym razem nie zgłoszono ani jednego plakatu). Aż 13 z nich dotyczyło gatunków wodnych, a 8 można było zaklasyfikować jako mniej lub bardziej „hydrobiologiczne”! Tak więc przewaga „lądownców”, zdecydowanie dominujących na pierwszych Seminariach, wyraźnie zmalała. Trudno tu oczywiście omówić wszystkie wygłoszone referaty, których poziom był przy tym bardzo zróżnicowany, pozwolę więc sobie skoncentrować się w pierwszym rzędzie na problematyce wodnej, najbliższej moim zainteresowaniom. Dr Małgorzata Strzelec przedstawiła malakofaunę dwóch typów antropogenicznych zbiorników wodnych, powyrobiskowych i zapadliskowych, z obszaru Górnośląskiego Okręgu Węglowego. Wskazała na wyraźne zróżnicowanie jakościowe i ilościowe malakofauny na tle różnic środowiskowych; podkreśliła znaczenie *Potamopyrgus jenkinsi*, który wypiera inne gatunki ślimaków, oraz znaczenie *Lymnaea (Radix) peregra* jako pierwszego kolonizatora nowo powstających zbiorników. Interesujący ten referat wywołał długą dyskusję. Dr Ewa Włosik-Bieńczyk omówiła

malakofaunę zbiorników, utworzonych na rzece Cybinie w celu oczyszczenia Jez. Maltańskiego (Poznań), gdzie wśród licznych gatunków znaleziono bardzo rzadkie *Pisidium crassum*, typową dla wód podgrzanych *Physa acuta* oraz rozprzestrzeniającą się obecnie w Polsce *Ferrissia wautieri*. Za niezwykle interesujący i dobrze skonstruowany uważam także referat mgr. Radosława Stoczkowskiego o pokarmie krzyżówki i łyski w Zalewie Zegrzyńskim. *Mollusca* stanowiły u obu gatunków ptaków dominującą część treści pokarmowej.

Spośród prezentacji nie związanych z tematyką wodną wymienić chciałbym referat prof. Adolfa Riedla na temat regionalizacji Azji Mniejszej na podstawie rozmieszczenia *Zonitidae*. Ciekawa i barwna wypowiedź została podsumowana sentencją prof. Tomasza Umińskiego: „*Zoogeografia ma dla mnie szczególny urok*”, pod czym z całym przekonaniem pragnę się podpisać. Referat dr Beaty Pokryszko na temat ewolucji uzbrojenia otworu gębowego ślimaków płucodysznych pozwolę sobie znów opatrzyć dosłownym komentarzem prof. Tomasza Umińskiego, prowadzącego w tym dniu obrady: „*Rzadko zdarza się referat o tak dużym ładunku intelektualnym*” (na marginesie sugestii, aby w tym wypadku nie ograniczać czasu dyskusji).

Jeśli chodzi o zastrzeżenia do niektórych prezentacji, to w kilku co najmniej wypadkach autorzy przedstawili zupełnie nieczytelne rysunki oraz tabele wypełnione dziesiątkami drobnych cyfr, a autor jednego z wystąpień wręcz odczytywał z takiej ilustracji jego treść! Zjawisko takie jest tym bardziej niepokojące, że dotyczy pracowników wyższych uczelni, a więc jednostek dydaktycznych! Poza tym, co oczywiście nie jest szczególną przypadłością tylko tego Seminarium, niektórzy z autorów przed przystąpieniem do badań nie zadali sobie chyba trudu sformułowania ich celu.

Na zakończenie Seminarium odbyło się zebranie Sekcji Malakologicznej, na którym prof. Stefan W. Alexandrowicz przekazał nam smutną wiadomość o zaprzestaniu, z powodu cofnięcia dotacji przez AGH, wydawania „*Folia Malacologica*”. Po długiej dyskusji postanowiono, że wobec braku możliwości dalszego realnego wsparcia działalności Sekcji przez Komitet Badań Czwartorzędu PAN, należy powołać samodzielną organizację naukową. Ukonstytuowała się grupa członków–założycieli, którzy następnie wyłonili spośród siebie ekipę, która ma za zadanie przygotować statut i doprowadzić do rejestracji Stowarzyszenia Malakologów Polskich. Rejestracja ma się dokonać w Poznaniu, który będzie siedzibą władz Stowarzyszenia.

Organizatorem X Seminarium był Zakład Zoologii Ogólnej UAM, pod kierunkiem prof. Kazimierza Stępczaka. Uczestnicy zakwaterowani byli w prześlicznie położonym, chociaż jeszcze nieco zaniedbanym Pałacu Raczyńskich w Obrzycku (ośrodek UAM) k. Poznania, nad szeroko rozlaną o tej porze roku Wartą. Warto podkreślić, że po raz pierwszy uczestnicy Seminarium otrzymali elegancko wydane streszczenia referatów, zawierające również opis rezerwatu „*Nietoperek*”. Niestety, zaplanowana i niewątpliwie interesująca wycieczka do tego rezerwatu została przesunięta na ostatni dzień, co spowodowało rezygnację z udziału w niej wielu uczestników.

Na kolejne, jedenaste już seminarium zapraszam wszystkich chętnych jako jego przyszły organizator, jak dotychczas jednak (lipiec 1994) nie podjąłem jeszcze ostatecznej decyzji co do wyboru, spośród dwóch, trzech możliwości, miejsca naszego spotkania.

Andrzej Kołodziejczyk